

Τὸ σχοινὶ τοῦ Πατριάρχου (Βαλαωρίτης Ἀριστοτέλης - Ποιητὴς καὶ Πολιτικὸς)

Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Λογοτεχνία (ποίηση & πεζογραφία)

Ἀριστοτέλης Βαλαωρίτης: «Κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος κατεῖχε τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον ὁ Γρηγόριος ὁ Ε΄, ὅστις, ὡς ἀνώτατος πνευματικὸς Ἄρχων τῶν ἀπανταχοῦ Ἑλλήνων, ἐκράτει ἀνὰ χεῖρας πάντα τὰ μυστηριώδη νήματα τῆς μεγάλης Ἑλληνικῆς συνωμοσίας καὶ διετέλει ἐν πλήρη γνώσει τῶν ἀκαταπαύστων καὶ ἀκατανοήτων ἐκείνων ἐνεργειῶν, δι' ὧν οἱ Φιλικοὶ ὠργάνιζον καὶ προπαρασκεύαζον τὴν ἐπανάστασιν.

(Τὸ σκῆνωμα τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε΄ ρίχνεται ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους στὸν

Κεράτιο Κόλπο. Πίνακας τοῦ Peter von Hess).

Δοθέντος τοῦ συνθήματος καὶ μόλις κροτήσαντος τοῦ πρώτου πυροβόλου, ἡ Ὄθωμανικὴ ἀρχὴ, θέλουσα δι' ἐνὸς φοβεροῦ κτυπήματος ἢ νὰ κατατομήσῃ ἀμέσως τὸν ἀγῶνα ἢ νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τοὺς πρωταθλητὰς αὐτοῦ τοιοῦτον τρόμον, ὥστε νὰ παραλύσῃ τὴν πρώτην ἀκατάσχετον ὀρμὴν του, ἀνευδοιάστως συνέλαβε κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Ἀναστάσεως τὸν Πατριάρχην καὶ, μετὰ μυρίας ἠθικὰς καὶ φυσικὰς βασάνους, ἀπηγχόνισεν αὐτὸν ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν μεγάλων Χριστιανικῶν τῆς Εὐρώπης Δυνάμεων, ποταπῶς τότε καὶ ἀνάνδρως περιποιούμενων τὸν ἡγεμονεύοντα Μαχμούτ, λάθρα δὲ ὑποδαυλιζουσῶν ἴσως καὶ τὴν καθ' ἡμῶν λύσαν του.

(Ἡ κεντρικὴ πύλη τοῦ Πατριαρχείου, ὅπου ἀπαγχονίστηκε ὁ Γρηγόριος Ε΄, ἡ ὁποία παραμένει κλειστὴ ὡς σήμερα).

Τὸ ἱερὸν λείψανον τοῦ μεγάλου τῆς Ἑλλάδος ἐθνομάρτυρος ἔμεινε, τρεῖς ὅλας ἡμέρας, κρεμάμενον ἐπὶ τῆς ἀγχόνης, ὕστερον δὲ παρεδόθη εἰς χεῖρας τοῦ μαινομένου ὄχλου τῶν δημίων καὶ, διασυρθὲν καθ' ὅλας τὰς ρύμας καὶ τὰς ἀγυῖας τοῦ Βυζαντίου, ὡς τί θνησιμαῖον ἀνάξιον ἐνταφιασμοῦ, ἐρρίφθη εἰς τὰ βάθη τοῦ Βοσπόρου. Ἄλλ' ὁ Θεὸς ὁ Ὑψιστος παρέλαβεν αὐτὸ ἐκ τῶν κόλπων τῆς θαλάσσης καὶ τὸ διεπιστεύθη εἰς χεῖρας τῆς ὀρθοδόξου τῆς Ρωσίας, ἥτις ἀπέδωκεν αὐτῷ τιμὰς αὐτοκρατορικὰς καὶ λατρείαν ἀνάλογον πρὸς τὸν τερατώδη ὄγκον τοῦ διαπραχθέντος στυγεροῦ κακουργήματος καὶ τῆς ὑψηλῆς θέσεως, ἣν κατεῖχεν ἐν τῷ πληρώματι τῆς Ἐκκλησίας ὁ ἀπαγχονισθεὶς Ποιμενάρχης».

Τὸ 1871, τὰ ὅσα τοῦ Γρηγορίου μεταφέρθηκαν ἀπὸ τὴν Ὀδησοῦ στὴν Ἀθῆνα καὶ ἐναποτέθηκαν σὲ μαρμαρίνη λάρνακα, πού βρίσκεται μέχρι καὶ σήμερα στὴ Μητρόπολη Ἀθηνῶν.

(Ἡ λάρνακα τοῦ Γρηγορίου τοῦ Ε΄)

Τὴν 1η Φεβρουαρίου τοῦ 1872, ἡ Πρυτανεία τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, μὲ ἐπιστολὴν πού ἔστειλε στὸν Ἀ. Βαλαωρίτη, ζητοῦσε ἀπὸ τὸν ποιητὴ νὰ γράψῃ ποίημα γιὰ τὸν Πατριάρχη Γρηγόριο Ε΄, τὸ ὁποῖο θὰ ἐκφωνοῦσε ὁ ἴδιος τὴν 25η Μαρτίου, στὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντα πού εἶχε στηθεῖ πρὸς τιμὴν του μπροστὰ ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιο, κατασκευὴ Γ. Φυτάλη, μὲ τὴν συνδρομὴ τοῦ ἔθνικοῦ εὐεργέτη Γ. Ἀβέρωφ.

(Ο ανδριάντας του Πατριάρχη Γρηγορίου Ε΄ στα προπύλαια του Πανεπιστημίου Αθηνών).

Έτσι, ο ποιητής μας επιδόθηκε στην συγγραφή του γνωστού ποιήματος «ὁ ἀνδριάς τοῦ ἀοιδίου Γρηγορίου τοῦ Ε΄, Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως».

Ὁ ποιητής, ἔχοντας ἐτοιμάσει τὸν διθύραμβο γιὰ τὸν Πατριάρχη, μεταβαίνει στὴν Ἀθήνα. Καὶ σύμφωνα μὲ ὁμιλία τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Παύλου Νιρβάνα, στὸν Φιλολογικὸ Σύλλογο «Παρνασσός» (Ἀθήνα 1916), τὴν παραμονὴ τῆς 25ης Μαρτίου 1872 στὸ σπίτι τοῦ Θ. Ὀρφανίδη, ὁ ποιητής διάβασε σὲ φιλικὸ κύκλο τὸ ποίημά του. Ἦταν δὲ τόσο «κυριευμένος ἀπὸ τὸν πατριωτικὸ καὶ ποιητικὸ του ἐνθουσιασμό, ὥστε σὲ μίαν ἀκράτητη χειρονομία, ἔριξε κάτω ἓνα πολύτιμο βάζο καὶ τὸ ἔκανε κομμάτια. Ὁ ποιητής δὲν κατάλαβε τίποτε. Τόσος, ὅμως, ἦταν καὶ ὁ ἐνθουσιασμός πού εἶχε ἀνάψει γύρω του, ὥστε καὶ κανένας ἄλλος δὲν κατάλαβε τὴν καταστροφὴ... Τὸ σπασμένο βάζο βρίσκεται ἀκόμα, σὰν εὐλαβητικὸ κειμήλιο, στὴν οἰκογένεια Ὀρφανίδη... Ὅμως, τὴν ἄλλη μέρα, ἓνα πολυτιμότερο βάζο ραγίστηκε μπροστὰ στὸ ἄγαλμα τοῦ Πατριάρχη. Ἦταν ἡ καρδιὰ τοῦ ποιητῆ...»

Εἶναι γνωστὸ ὅτι, τὴν ἡμέρα τῆς ἀπαγγελίας τοῦ ποιήματος, ὁ Βαλαωρίτης ὑπέστη τὸ πρῶτο καρδιακὸ ἐπεισόδιο.

Σὲ ἐπιστολὴ του ἀπὸ τὴν «Ἁγία Μαῦρα», μὲ ἡμερ/νία μετὰ τὸν Ἰούλιο τοῦ 1878 καὶ παραλήπτη φιλικὸ πρόσωπο στὸ Παρίσι, ἀναφέρει: «...Ἡ ἐξαιρετικὴ ἔξαψις, ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ὁποίας ἔζησα ἐπὶ δυὸ μῆνες (ἢ περίοδος συγγραφῆς τοῦ ποιήματος), ἡ νευρικὴ κόπωση τῆς ἀπαγγελίας, ἡ ὁποία διήρκεσε ἐπὶ μίαν ὥραν, μὲ τόνον φωνῆς ἱκανὸν νὰ φέρει τοὺς στίχους μου μέχρι καὶ τῶν πλέον ἀπομεμακρυσμένων σημείων τῆς πλατείας τοῦ Πανεπιστημίου, ἡ μέθη τοῦ ἀπροσδοκῆτου θριάμβου, αἱ κραυγαί, οἱ λυγμοί, αἱ φρενιώδεις ἐπευφημίαι ἐνὸς λαοῦ, ὁ ὁποῖος διὰ πρώτην φορᾶν ἤκουεν εἰς γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν ἠδύνατο νὰ κατανοήσῃ, τὴν αἱματηρὰν ἱστορίαν τῆς ἐθνικῆς του ἀναγεννήσεως, ὅλα αὐτὰ ἔδωσαν τὴν χαριστικὴν βολὴν εἰς τὰ πτωχὰ μου νεῦρα καὶ, ὅταν κατῆλθον τοῦ βήματος, δυὸ ἰατροὶ διαπίστωσαν, ὅτι ἡ καρδίαν μου εἶχε ἑκατὸν ἐξήντα στίξεις τὸ λεπτόν! »

Ἡ συμπερίληψη τοῦ Πατριάρχη στὸ πάνθεον τῶν ἡρώων τῆς Ἐπανάστασης συνδεόταν μὲ τὴν ταύτιση Ἑλληνισμοῦ καὶ Ὀρθοδοξίας, τὸ αἶτημα γιὰ ἐθνικὴ ἐνότητα καὶ τὴν ἀλυτρωτικὴ διάθεση τῆς ἐποχῆς. Στὶς 8 Ἀπριλίου 1921, ἀγιοκατατάχθηκε ἐπίσημα ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ μνήμη του τιμᾶται στὶς 10 Ἀπριλίου.

Τὸ σχοινὶ τοῦ Πατριάρχῃ

Πῶς μᾶς θωρεῖς ἀκίνητος;... Ποῦ τρέχει ὁ λογισμὸς σου,
τὰ φτερωτά σου τὰ ὄνειρα;... Γιατί στὸ μέτωπό σου
νὰ μὴ φυτρώνουν, γέροντα, τόσες χρυσὲς ἀχτίδες,
ὄσαις μᾶς δίδ' ἡ ὄψη σου παρηγοριαῖς κ' ἐλπίδαις;...
Γιατί στὰ οὐράνια χεῖλη σου νὰ μὴ γλυκοχαράζη,
πατέρα, ἓνα χαμόγελο;... Γιατί νὰ μὴ σπαράζη
μέσα στὰ στήθη σου ἡ καρδιά, καὶ πῶς στὸ βλέφαρό σου
οὔτ' ἓνα δάκρυ ἐπρόβαλε, οὔτ' ἔλαμψε τὸ φῶς σου;...

Ὁλόγουρά σου τὰ βουνὰ κ' οἱ λόγγοι στολισμένοι
τὸ λυτρωτὴ τους χαιρετοῦν... Ἡ θάλασσ' ἀγριωμένη
ἀπὸ μακρὰ σ' ἐγνώρισε καὶ μ' ἀφρισμένο στόμα
φιλεῖ, πατέρα μου γλυκέ, τὸ ἐλεύθερο τὸ χῶμα,
ποῦ σὲ κρατεῖ στὰ σπλάγχνα του... Θυμᾶται τὴν ἡμέρα,
πατέρα μου, σ' ἐδέχτηκε... Θυμᾶται στὸ λαιμό σου
τὸ ματωμένο τὸ σχοινί, καὶ στ' ἅγιο πρόσωπό σου
τ' ἄτιμα τὰ ραπίσματα,... τὸ βόγγο, τὴ λαχτάρα,
τοῦ κόσμου τὴν ποδοβολή.... Θυμᾶται τὴν ἀντάρα,
τὴν πέτρα ποῦ σοῦ ἐκρέμασαν, τὴ γύμνια τοῦ νεκροῦ σου,
τὸ φοβερὸ τὸ ἀνέβασμα τοῦ καταποντισμοῦ σου...

Δὲν ἐλησμόνησε τὴ γῆ ποῦ σῶγινε πατρίδα,
Οὔτε τὸ χέρι ποῦ εὔσπλαχνο μ' ὀλόχρυση χλαμύδα
τὴ σάρκα σου ἐσαβάνωσε τὴ θαλασσοδαρμένη
Ὅταν, Πατέρα μου, ἄκαρδοι, γονατισμέν' οἱ ξένοι
τὸ αἷμα σου ἔγλυφαν κρυφὰ 'ς τὰ νύχια τοῦ φονιᾶ σου...
Τώρα σὲ βλέπει γίγαντα, πατέρα, ἡ θάλασσά σου...
Τὸ λείψανό σου τὸ φτωχό, τὸ ποδοπατημένο,
τ' ἀνάστησε ἡ ἀγάπη μας κ' ἐδῶ μαρμαρωμένο
θα στέκη ὀλόρθο, ἀκλόνητο, κ' αἰώνια θὰ νὰ ζήσει,
Νᾶναι φοβέρα ἀδιάκοπη 'ς Ἀνατολὴ καὶ Δύση...

Πενήντα χρόνοι πέρασαν σὰν νᾶτανε μιὰ μέρα!...
Γιὰ σᾶς ποῦ εἴσθε ἀθάνατοι φεύγουν γλυκαῖς, Πατέρα
Πετοῦν οἱ ὦραις ἄμετραις 'ς τοῦ τάφου τὸ λιμάνι...
Γιὰ μᾶς... καὶ μόνη μιὰ στιγμὴ ἀρκεῖ νὰ μᾶς μαράνη...
Πενήντα χρόνοι ἐπέρασαν κι' ἀκόμ' ἡ ἀνατριχίλα
βαθειὰ μᾶς βόσκει τὴν καρδιά... Μὲ τὰ χλωρὰ τὰ φύλλα

ἀνθοβολεῖ κι' ὁ τάφος σου καὶ 'ς τὸ μνημόσυνό σου
ὕψώνεται 'ς τὸν οὐρανὸ τὸ νεκρολίβανό σου
μὲ τῶν ἀνθῶν τὴν μυρωδιὰ καὶ μὲ τὸ καρδιοχτύπι
τοῦ κόσμου, ποὺ ἐζωντάνεψες... Γέροντα, τί σοῦ λείπει;...
Πῶς μᾶς θωρεῖς ἀκίνητος;... Ποῦ τρέχει ὁ λογισμός σου;...
Ποιὸς εἶν' ὁ πόθος σου ὁ κρυφὸς καὶ ποιὸ τὸ μυστικό σου;...

Εἶχαν ξυπνήσει ἀνέλπιστα οἱ νεκρωμένοι δοῦλοι...
Κι' ἀπὸ τὸ γέρο Δούναβη ὡς τ' ἄγριο Κακοσοῦλι
Ἐβραζε γῆ καὶ θάλασσα... σεισμός, φωτιά, τρομάρα,
Σπαθὶ καὶ ξεθεμέλιωμα καὶ δάκρυ καὶ κατάρρα...
Ἐβρόντουν κι' ἄστραφταν παντοῦ τὰ κλέφτικα λημέρια
Γοργὰ τοῦ Χάρου ἐθέριζαν τ' ἀχόρταγα τὰ χέρια
Κ' ἦτον ὁ πόλεμος χαρὰ, τὰ φονικὰ παιχνίδια...
Μὲ μιᾶς θολώνουν τοῦ Ὀλυμποῦ τὰ χιονισμένα φρύδια
Καὶ μαῦρα νέφη ἀπλώνονται 'ς τοῦ Κίσσαβου τὴ ράχη.
Ἄνατριχιάζουν τὰ κλαριά καὶ τὰ νερὰ κ' οἱ βράχοι
Μένουν παράλυτα, νεκρά, σὰν νᾶχε διαπεράσει
Κρυφὸ μαχαίρι αὐτὴ τὴ γῆ κ' ἐσκότωση τὴν πλάση...

Εἶχε προβάλει ἀπὸ μακρὰ πουλὶ κυνηγημένο
Σὰ σύγνεφο μὲ τὸ βοριᾶ καὶ μαυροφορεμένο,
Σκοτείδιασε τὸν οὐρανὸ μὲ τὰ πλατεῖα φτερά του,
Καὶ μὲ φωνὴ ποὺ ἐξέσχιζε σκληρὰ τὰ σωθικά του,
Ἐρέκαξε κ' ἐμούγκρισε... «Χτυπάτε, πολεμάρχοι!...
Ἄπ' ἄκρη 'ς ἄκρη ὁ χαλασμός... Κρεμοῦν τὸν Πατριάρχη!»...

Τοῦ μυστικοῦ διαλαλητῆ πέφτει 'ς τὴ γῆ 'ς τὸ κύμα
Τὸ φλογερὸ τὸ μήνυμα κι' ἀπὸ ἓνα τέτοιο κρῖμα
Ἐφύτρωσε ἄσβεστη φωτιὰ καὶ μὲ τὴ δύναμή σου
Ἐθέριεψε, ἐζωντάνεψε τ' ἄτιμο τὸ σχοινί σου
Κ' ἔγεινε φίδι φτερωτὸ 'ς τὸν κόρφο τοῦ φονιᾶ σου...
Καλόγερε, πῶς δὲν ξυπνᾶς νὰ ἰδῆς τὰ θαύματά σου;...

Ἄναστηλώνεται ὁ Μοριᾶς... ἡ Ρούμελη μουγκρίζει...
Ἰδρώνουν αἶμα τὰ βουνά, τὸ δάκρυ πλημμυρίζει...
Παντοῦ παράπονο βαθύ, κι' ἀλαλαγμοὶ καὶ θρῆνοι...
Διαβαίνει ἡ μαύρ' ἡ ἄνοιξη... τὰ ρόδα μας, οἱ κρίνοι
Λησμονημένοι τήκονται καὶ τὰ πουλιὰ σκασμένα
Ἄφήνουν ἔρμη τὴ φωλιὰ καὶ φεύγουνε 'ς τὰ ξένα...
Σ' τοῦ Γερμανοῦ τὸ μέτωπο κρυφὰ γλυκοχαράζει

Τοῦ Γένους τὸ ξημέρωμα... Πᾶσα ματιά του σφάζει...
Διωγμέν' ἀπὸ τὸν Κάλαμο, μὲ τὴν ψυχὴ 'ς τὸ στόμα,
Χιλιάδες γυναικόπαιδα δὲ βρίσκουν φοῦχτα χῶμα
Νὰ μείνουν ἀκυνήγητα καὶ ὁ Χάρος δεκατίζει...
Ρυάζεται ὁ Βάλτος, σὰ θεριὸ τὴ χ αίτη του ἀνεμίζει...
Φλόγα παντοῦ καὶ σίδερον... δὲν θ' ἀπομείνη λόθρα...
'ς τὴν Κιάφα νεκρανάσταση... 'Σ τοῦ Πέτα καταβόθρα...
Πέτρα δὲ μένει ἀσάλευτη... κλαρὶ χωρὶς κρεμάλα...
'Ερημιὰ καὶ ξεθεμέλιωμα 'ς τὴν Τρίπολη, 'ς τοῦ Λάλα...
Κι' ὅταν τὸ χέρι ἐχόρταινε καὶ ἔπεφτε στομωμένο
Νὰ ξανασάνη τὸ σπαθὶ 'ς τὴ θήκη ξαπλωμένο,
'Εφώναζε ὁ ἀντίλαλος... «Χτυπᾶτε, πολεμάρχοι!...
'Απ' ἄκρη σ' ἄκρη ὁ χαλασμός... Κρεμοῦν τὸν Πατριάρχη!».

Φριμάζουν τὰ Καλάβρυτα... Καπνίζει τὸ Ζητούνι...
κ' ἡ Μάνη ἢ ἀνυπόμονη τεντώνει τὸ ρουθοῦνι
Σὰν τὸ καθάριο τ' ἄλογο, νὰ μυρισθῆ τ' ἀγέρι
Ποῦ, ταχυδρόμος τ' οὐρανοῦ, μὲ τὰ φτερά του φέρει
Τοῦ Διάκου τὴ σπιθοβολὴ καὶ τὴν ἀναλαμπή του...
'Ο γυιὸς τ' Ἀνδρούτζου 'ς τὴ Γραβιὰ στηλώνει τὸ κορμί του
Κ' ἐπάνω του, σὰν νᾶτανε θεόκτιστο κοτρώνι,
Συντρίβεται ἢ Ἀρβανητιὰ μὲ τὸν Ὅμερ Βρυώνη...
Φεγγοβολοῦν τὰ πέλαγα 'ς τὴν Τένεδο, 'ς τὴν Σάμο
Καὶ κάθε κύμα πῶρχεται νὰ ξαπλωθῆ 'ς τὸν ἄμμο
Ξερνώντας αἷμα καὶ φωτιά, φωνάζει... «Πολεμάρχοι!...
'Εκδίκηση... ἄσπλαχνη... παντοῦ... Κρεμοῦν τὸν Πατριάρχη!».

Τὸ Σούλι τὸ ἀνυπόμονο ψηλὰ 'ς τὸ Καρπενήσι
Τοῦ Βότζαρή σου τὴν ψυχὴ γιὰ νὰ σὲ προσκυνήση
Σοῦ στέλλει αἱματοστάλαχτη... 'Σ τὸν τάφο του κλεισμένο
Τὸ Μισολόγγι σκέλεθρο, γυμνό, ξεσαρκωμένο,
Δὲν παραδίδει τᾶρματα, δὲν γέρνει τὸ κεφάλι...
Κρατεῖ γιὰ νεκροθάφτη του τὸ Χρῆστο τὸν Καψάλη,
Τὸ ράσο τοῦ Δεσπότη του φορεῖ γιὰ σάβανό του,
Καὶ φλογερὸ μετέωρο πετᾷ 'ς τὸν οὐρανὸ του
Καὶ θάφτεται ὀλοζώντανο... 'Σ τὸ διάβα του τρομάζουν
Τ' ἀστέρια ποῦ τὸ κύτταζαν, καὶ ταπεινὰ μεριάζουν...
Κλαρὶ δὲ φαίνεται χλωρὸ καὶ τὸ στερνὸ χορτάρι
Πῶμεν' ἀκόμα πράσινο, τ' ἀράπικο ποδάρι
Τὸ μάρανε, τὸ σκότωσε... Χορτάσαν οἱ κοράκοι...

Ἐς τὴν Ράχοβα, ἔς τὸ Δίστομο μὲ τὸν Καραϊσκάκη
Ἀδελφωμένο πολεμᾷ τῆς Λιάκουρας τὸ χιόνι...
Θερίζει τ' ἄσπλαχνο σπαθὶ κι' ὁ πάγος σαβανώνει...

Πλαταίνει πάντα ἢ ἔρημὰ καὶ τὸ σχοινὶ σου σφίγγει
Τοῦ λύκου μας τοῦ ἐφτάψυχου τ' ἀχόρταγο λαρύγκι...
Ὁ κόσμος ἀνταριάζεται... Καὶ τὰ σκυλόδοντά του
Ξερριζωμένα πνίγονται μὲ τὰ ρυασήματά του
Ἐς τοῦ Ναβαρίνου τὰ νερά... καὶ φεύγει... Ἀνάθεμά τον!...
Ἐσκόρπισαν τὰ σύγγεφα μὲ τ' ἀστραπόβροντά των
Καὶ κούφια ἀπέμεινε ἡ βοή τοῦ μαύρου καταρράχτη...
Μ' αὐτά... μ' αὐτά τὰ κόκκαλα, τὰ τρίμματα, τὴν στάχτη
Ἐχτίσαμε, πατέρα μου, τὴν πτωχικὴν φωλιά μας.

Κ' ἐκεῖθε ἐφύτρωσε ἡ μυρτιά καὶ τὰ δαφνόκλαρά μας,
Π' ἀνθοβολοῦν τριγύρω σου. Γιατί τὰ δάχτυλά σου
Ἀκίνητα δὲν εὐλογοῦν τὰ μαῦρα τὰ παιδιὰ σου;...
Σ' τ' ἀνδρειωμένα σπλάχνα σου, μακρὰν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα
Ἐρρίζωσε τόσο βαθειὰ τοῦ Χάρου ἢ φαρμακάδα,
Π' οὔτε τοῦ Ρήγα ἢ συντροφιά, καλόγερε, δὲ φθάνει
Τὰ σφραγισμένα χεῖλη σου ν' ἀνοίξῃ νὰ γλυκάνῃ...
Οὔτε τὸ φῶς τὸ ἀκοίμητο ποὺ ἔς τὸ πλευρό σου χύνει
Αὐτό μας τὸ περήφανο, τὸ φλογερὸ καμίνι;...
Οὔτε, τὰ δέντρα, τὰ πουλιά, τὰ πράσινα χορτάρια...
Οὔτε τὰ βασιλόπουλα, τοῦ θρόνου μας βλαστάρια,
Ποὺ θάρχωνται νὰ χαιρετοῦν τοῦ ποιητοῦ τὴν λύρα,
Καὶ νὰ ρωτοῦν πῶς ἔγινε τὸ ράσο σου πορφύρα;...

Τί θέλεις, γέροντ', ἀπὸ μᾶς;... Δὲ νοιώθεις μιὰ ματιά σου
Πόσαις θὰ ἐφλόγιζε καρδιαὶς κι' ἀπὸ τὰ σωθηκά σου
Πόση θὰ ἐβλάσταινε ζωὴ;... Πῶς δὲν ξυπνᾷς, πατέρα;...
Δὲ φέγγει μεσ' ἔς τὸ μνήμα σου οὔτε μιὰ τέτοια μέρα;...

Τὸ μάρμαρο μένει βουβό... καὶ θὲ νὰ μείνει ἀκόμα,
Ποιὸς ξέρει ὡς πότε' ἀμίλητο τὸ νεκρικὸ σου στόμα...
Κοιμᾶται κι' ὄνειρεύεται καὶ τότε θὰ ξυπνήσῃ,
Ὅταν στὰ δάση, στὰ βουνά, στὰ πέλαγα, βροντήσῃ
Τὸ φοβερό μας κήρυγμα... «Χτυπᾶτε, πολεμάρχοι!
Μὴ λησμονεῖτε τὸ σχοινὶ, παιδιὰ, τοῦ Πατριάρχη!».

Πηγή: agiazoni.gr